

BINDEND ADVIES GESCHILLENCOMMISSIE ADVOCATUUR D.D. 9 OKTOBER 2002 (ADV-D02/0019)

(mrs. Warner-Gorter, Kin en Barge-Coebergh)

De Geschillencommissie acht zich bevoegd te oordelen wanneer de advocaat als mediator is opgetreden, en in het bijzonder wanneer in het kader van de mediation ook advocatenwerkzaamheden als het indienen van een verzoek tot echtscheiding zijn begrepen.

ONDERWERP VAN HET GESCHIL

De cliënt en zijn toenmalige echtgenote vragen in mei 2000 aan de advocaat, die als mediator is geregistreerd bij het Nederlands Mediation Instituut (NMI), om bij hun echtscheiding te bemiddelen. De advocaat accepteert de opdracht en gaat aan het werk. Onder meer wordt een voorlopige regeling tussen partijen gesloten in afwachting van de verkoop van de woning en wordt de echtscheiding uitgesproken. Tot een afronding komt het echter niet, waarna de (inmiddels voormalige) echtgenote van de cliënt in juni 2001 besluit de bemiddeling te staken.

De cliënt meent dat de advocaat onzorgvuldigheden heeft begaan en zich partijdig heeft opgesteld ten gunste van zijn echtgenote. Bovendien is hij van mening dat er een te hoog bedrag in rekening is gebracht. Hij vraagt een schadevergoeding in die zin dat zijn aandeel in de kosten hem zou moeten worden kwijtgescholden, dan wel dat daarop een vergaande reductie zou moeten worden toegepast.

Advocaat en cliënt stellen zich op het standpunt dat de Geschillencommissie bevoegd is van het geschil kennis te nemen, nu zij zijn overeengekomen de zaak door de Geschillencommissie te laten beoordelen.

BEOORDELING VAN HET GESCHIL

Alvorens aan een inhoudelijke toetsing van het geschil kan worden toegekomen, zal de commissie moeten bezien of de beoordeling van dit geschil tot haar reglementaire taak behoort aangezien vooralsnog niet duidelijk is in welke hoedanigheid en onder welke voorwaarden de advocaat in dezen is opgetreden. De commissie gaat daarbij uit van de volgende feiten en omstandigheden.

De cliënt en zijn toenmalige echtgenote hebben zich op 30 mei 2000 gewend tot de advocaat, die tevens als mediator is geregistreerd bij het Nederlands Mediation Instituut (NMI), met het verzoek om bemiddeling bij hun echtscheiding. Bij brief van 2 juni 2000 heeft de advocaat aan beide echtelieden bevestigd als bemiddelaar op te treden en uiteengezet dat hij in die hoedanigheid lijdelijk is.

Bij deze brief heeft de advocaat als bijlagen een model voor een bemiddelingsovereenkomst en een kopie van het NMI-reglement gevoegd. Het NMI-reglement, dat een eigen klachten- en geschillenregeling kent, stelt van toepassing te zijn op de mediation waartoe partijen zich door ondertekening van de mediationovereenkomst hebben verbonden.

De advocaat en de cliënt hebben voornoemde overeenkomst niet ondertekend en stellen ter zitting de commissie uitdrukkelijk bevoegd te achten het onderhavige geschil conform het Reglement Geschillencommissie Advocatuur te behandelen zoals zij door ondertekening van de akte van compromis ook hebben afgesproken.

De advocaat heeft tijdens de mediation namens de toenmalige echtgenote van de cliënt een eenzijdig verzoek tot echtscheiding ingediend, waartegen de cliënt zich conform afspraak niet heeft verweerd.

De commissie overweegt ten aanzien van haar bevoegdheid het volgende.

**GESCHILLENCOMMISSIE
ADVOCATUUR**

De uitspraak is bewerkt door Germ Kemper, advocaat te Amsterdam.

De bewerking houdt in dat sommige details zijn weggelaten en andere gewijzigd, en ook her en der enige uitweidingen – in het bijzonder waar het gaat om het weergeven van het standpunt van de cliënt of de advocaat – zijn weggelaten.

Een advocaat die als bemiddelaar optreedt verliest bij de bemiddeling niet de hoedanigheid van advocaat. Naar het oordeel van de commissie zijn in die hoedanigheid de voor advocaten geldende (gedrags-)regels en bestaande mogelijkheden tot afdoening van geschillen onverminderd van toepassing teneer indien de advocaat-bemiddelaar gedurende de bemiddeling handelingen verricht die in wezen niet te onderscheiden zijn van het optreden als advocaat zoals in casu het indienen van een echtscheidingsverzoek. Daarnaast is de commissie van oordeel dat van een cliënt ook niet verlangd kan worden dat hij onderscheid kan maken tussen een advocaat die een opleiding voor het verlenen van bemiddeling heeft gevolgd en een (gezamenlijk) advocaat die de belangen van beiden in een echtscheiding behandelt. Naar het oordeel van de commissie mag de cliënt erop vertrouwen dat indien hij zich tot een advocaat-bemiddelaar wendt deze ook gebonden is aan alle voor advocaten geldende regels tenzij deze regels uitdrukkelijk zijn uitgesloten. Dit is in het onderhavige geval niet geschied.

Alles overwegende en het geheel in hun onderlinge samenhang bezien acht de commissie zich bevoegd het geschil thans inhoudelijk te behandelen en af te doen.

Met betrekking tot de klacht van de cliënt dat de geleverde dienst niet in verhouding staat tot de kosten overweegt de commissie als volgt. De commissie is van oordeel dat de advocaat voldoende aannemelijk gemaakt heeft dat een grote hoeveelheid langdurige besprekingen met de cliënt en zijn toenmalige echtgenote gezamenlijk maar ook apart heeft plaatsgevonden waarin de advocaat overeenkomstig de bij brief van 2 juni 2000 bevestigde afspraken heeft getracht het tot stand komen van overeenstemming tussen partijen te bevorderen. Hierbij heeft de advocaat – zoals ook door de cliënt wordt erkend – een zeer matig (gematigd? bew.) uurtarief gehanteerd en de cliënt middels tussentijdse nota's op de hoogte gehouden van het verloop van de kosten.

De commissie stelt voorts vast dat de door de advocaat verzonden declaraties voldoende gespecificeerd zijn. Het is de commissie dan ook niet gebleken dat de advocaat bij het opstellen van zijn declaraties is afgeweken van het tussen partijen overeengekomen uurtarief, dan wel dat de hoogte of de omvang van de declaraties bovenmatig of buitenproportioneel is.

De commissie is verder van oordeel dat het feit dat de bemiddeling niet is afgerond met een door beide partijen ondertekend convenant waarin alle zaken geregeld zijn niet aan de advocaat kan worden toegerekend. Hierbij overweegt de commissie dat de advocaat voldoende aangepaste versies van het convenant heeft opgesteld en aan de cliënt gezonden waarbij de advocaat kennelijk als mediator als beleid hanteert dat het convenant het verloop van het bemiddelingsproces weerspiegelt en het convenant derhalve als het ware met het proces meeloopt. Dat het niet zover gekomen is dat partijen ook een convenant hebben kunnen tekenen, ligt niet aan de advocaat maar aan partijen die immers de inhoud van die overeenkomst bepalen.

Ook de keuze om een verzoek tot echtscheiding in te dienen voordat tussen partijen overeenstemming was bereikt over het echtscheidingsconvenant

heeft naar het oordeel van de commissie er niet toe geleid dat de zaak zich onnodig lang heeft voortgesleept, waardoor het bereiken van overeenstemming niet langer mogelijk was. Hoewel deze volgorde niet de gebruikelijke is, heeft de advocaat naar het oordeel van de commissie de reden hiervoor, te weten het oplossen van de nijpende woonsituatie, voldoende aangetoond. Dit heeft hij tevens aan partijen uiteengezet terwijl de keuze vervolgens in onderling overleg is gemaakt.

Hoewel de bemiddeling na inschrijving van de echtscheiding d.d. 2 oktober 2000 gedurende een lange(re) periode heeft stilgelegen is de commissie van oordeel dat de advocaat erop mocht vertrouwen dat de belangrijkste zaken op dat moment geregeld waren en dat na de echtscheiding en het feitelijk uiteengaan van partijen de zaak redelijk rustig was en gewacht diende te worden op de verkoop van de echtelijke woning. Het verwijt van de cliënt in dit verband dat de advocaat er ten onrechte vanuit ging dat hem in november 2000 een huurwoning was toegewezen snijdt naar het oordeel van de commissie geen hout. In zijn fax van 20 november 2000 meldt de cliënt de advocaat immers dat hij zich genoodzaakt ziet te reageren op een vier-slaapkamerappartement met een huurprijs van f 1.070 met het verzoek op basis hiervan een nieuwe alimentatieberekening te maken. Onder deze omstandigheden lag het naar het oordeel van de commissie op de weg van de cliënt om indien er (nog) sprake was van hangende geschilpunten initiatief te nemen tot het bespoedigen van de zaak.

Met betrekking tot de klachten van de cliënt dat de advocaat zich laatdunkend over hem zou hebben uitgelaten ten opzichte van zijn toenmalig echtgenote en zich partijdig zou hebben opgesteld overweegt de commissie dat deze klachten niet of niet voldoende onderbouwd zijn tegenover de aperte betwisting van de advocaat. Het enkele feit dat zijn voormalig echtgenote hem dit heeft meegedeeld acht de commissie volstrekt onvoldoende zeker bezien in het licht van de (slechte) onderlinge verhoudingen van de cliënt met zijn voormalig echtgenote.

De commissie komt het geheel overziend tot de conclusie dat de advocaat in dezen heeft gehandeld zoals verwacht mag worden van een redelijk bekwaam en redelijk handelende advocaat.

Op grond van het voorgaande is de commissie van oordeel dat de klacht ongegrond is en dat als volgt dient te worden beslist. Daarbij merkt de commissie op dat voorzover door de cliënt aangevoerde argumenten c.q. klachten niet zijn besproken daarvan kan worden afgezien, omdat deze niet tot een andere beslissing kunnen leiden.

BESLISSING

Het door de cliënt verlangde wordt afgewezen.

Noot: de Raad van Discipline Amsterdam (5 februari 2001, Advocatenblad 2002, pag. 186) kreeg de vraag voorgelegd of het tuchtrecht van toepassing is op advocaten die als mediator optreden. Nee, aldus de raad, omdat het handelen van de mediator-advocaat beheerst wordt door eigen regels zoals bijvoorbeeld een mediationovereenkomst en voorzover toepasselijk het mediationreglement van het NMI. Dat wordt – vanzelfsprekend, in het licht van vaste jurisprudentie van de tuchtrechter – pas anders wanneer de advocaat, niet in die functie optredend, zich zodanig misdraagt dat daardoor het vertrouwen in de advocatuur wordt geschaad. De Geschillencommissie heeft een wat ruimere en van de inzichten van de Amsterdamse Raad van Discipline dus enigszins afwijkende koers bepaald. De voor advocaten geldende regels

zijn onverminderd van toepassing wanneer de advocaat als mediator optreedt en ook de voor geschillen met advocaten toegankelijke regelingen blijven openstaan, aldus de Geschillencommissie. In casu speelde overigens een rol dat de mediator ook als advocaat optrad, door voor één der partijen een echtscheidingsverzoek in te dienen, maar de gekozen formulering ('... te meer ...') wekt de indruk dat ook zonder die bijkomende omstandigheid de Geschillencommissie zich bevoegd zou hebben geacht.

Een in de overwegingen niet terugkerend detail in deze zaak is geweest dat de advocaat-mediator weliswaar een overeenkomst strekkende tot mediation aan de partijen had toegestuurd, waarin ook de tuchtregeling van het NMI toepasselijk werd verklaard, maar partijen hebben nagelaten die overeenkomst te ondertekenen. Vermoedelijk zou ook een ondertekende overeenkomst niet tot een ander resultaat hebben geleid. Die NMI-regelingen voorzien wel in een klachtbehandeling maar, geheel conform de uitgangspunten van mediation, kunnen klachten niet tot een bindende uitspraak leiden maar alleen tot het streven naar een minnelijke oplossing, onder leiding van een (in mediation geschillen gespecialiseerde?) nieuwe mediator. Leidt die bemiddeling tot niets, dan kan de Tuchtcommissie van het NMI een uitspraak doen maar haar arsenaal is vergelijkbaar aan dat van de tuchtcolleges in het advocatentuchtrecht: waarschuwing, berisping, schorsing en doorhaling van de registratie. Een bindende uitspraak doen over de financiële verhouding tussen opdrachtgever en mediator zit er niet in, zodat de Geschillencommissie Advocatuur ook niet in het vaarwater van het NMI zou komen wanneer zij zich bevoegd acht over de financiële afwikkeling een uitspraak te doen.

Het Reglement Geschillencommissie Advocatuur bepaalt in artikel 2 dat geschillen in behandeling kunnen worden genomen wanneer die 'de totstandkoming en/of de uitvoering van een opdracht aan de advocaat' betreffen. Daarmee is een bevoegdheidsbeschrijving gegeven die iets beperkter is dan de Geschillencommissie thans zelf overweegt: 'Een advocaat die als bemiddelaar optreedt, verliest bij de bemiddeling niet de hoedanigheid van advocaat'. Een advocaat die als koerier of kinderoppas optreedt, verliest evenmin zijn professionele hoedanigheid. Maar ook zonder de uitspraak van de Geschillencommissie onder het vergrootglas te leggen is het resultaat van de praktijk alleszins bruikbaar. De advocaat die als mediator optreedt, zal dat over het algemeen doen met gebruikmaking van kantoorfaciliteiten en mogelijk het postpapier van zijn kantoor, en niet alleen de vorm maar ook de inhoud van zijn werkzaamheden wordt mede bepaald door zijn juridische en dus advocatuurlijke expertise. Bij een dergelijke verwevenheid van professe en dienstverlening past het zeer wel dat de Geschillencommissie Advocatuur een financieel geschil over de mediation met een uitspraak tot een einde kan brengen.

(GJK)

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het Advocatenblad zijn gepubliceerd zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en BalieNet
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit mr. A.G. Beets, mr. J.C.P. Ekering, mr. H.J.A. Knijff, mr. I.E.M. Sutorius, mr. G.J. Kemper en mr. C.H.B. Winters.

CONFRATERNELE CORRESPONDENTIE

Raad van Discipline Leeuwarden, 26 oktober 2001

(mrs. Van Riessen, de Groot, Van Hartingsveld, Hemmes en Vogelsang)

In rechte beroep doen op de inhoud van confraternele correspondentie na overleg met de deken. Het al dan niet weergeven van schikkingsonderhandelingen.

- *Advocatenwet art. 46 (5.1 Regels die betrekking hebben op de juridische strijd)*
- *Gedragsregels 12 en 13*

Feiten

Mr. X stelt op 1 maart 2000 namens de nabestaanden van A, die op 10 november 1986 bij een verkeersongeval om het leven is gekomen, vorderingen in tegen de verzekeraar (klaagster sub 2) van de veroorzaker van het ongeval tot betaling van diverse geldbedragen, in de meeste gevallen vermeerderd met de wettelijke rente vanaf 1 oktober 1991. Bij conclusie van antwoord betwist mr. Y (klager sub 1) de vordering tot betaling van de wettelijke rente met ingang van 1 oktober 1991 aangezien de wettelijke rente niet conform de wettelijke bepalingen was aangezegd. In de conclusie van repliek citeert mr. X – na daarover advies van de deken te hebben ingewonnen – een tweetal confraternele brieven van mr. Y aan vroegere raadslieden van de cliënten van mr. X van respectievelijk 30 november 1993 (aan mr. W) en 2 oktober 1996 (aan mr. Z), waaruit naar het oordeel van mr. X zou (kunnen) blijken dat terecht een beroep op vergoeding van de wettelijke rente is gedaan. De aangehaalde passage uit de brief van mr. Y van 30 november 1993 luidt:

‘Het lange stilzwijgen zijdens uw cliënten duidt duidelijk op crediteurverzuim hunnerzijds. Bij gebreke van onmiddellijke toezending van de bescheiden die de hoogte van de vordering kunnen aantonen blijven zij in crediteurverzuim. Derhalve kan geen aanspraak worden gemaakt op de wettelijke rente.’

De aangehaalde passage uit de brief van mr. Y van 2 oktober 1996 luidt:

‘Gelet op vorenstaande bedragen zou de rentevergoeding f 12.500 moeten bedragen.’

Klagers klagen er over dat mr. X passages uit brieven van mr. Y heeft geciteerd terwijl de geciteerde passages betrekking hadden op tussen partijen gevoerde schikkingsonderhandelingen.

Mr. X stelt dat, indien de rechter zou oordelen dat de rente-aanzegging zoals gedaan bij brief van 5 september 1991 niet voldoet aan art. 1286 oud BW, de geciteerde passages aantonen dat de cliënte van mr. Y de verschuldigdheid van de wettelijke rente vanaf 1 oktober 1991 heeft erkend, althans haar recht verwerkt heeft om zich op tekortkomingen in de aanzegging te beroepen.

Overwegingen raad

In de brief van 30 november 1993 stelt mr. Y dat ondanks de toegezonden bescheiden hem nog vele vragen met betrekking tot de schadeopgave restten, waarvan hij vervolgens in die brief een opsomming geeft (deze opsomming bevat tevens het gewraakte citaat), welke brief hij als volgt eindigt:

‘Na ontvangst van alle verzochte bescheiden zal ik nader overleg met cliënte plegen, de nodige berekeningen maken en bij u op de zaak terugkomen. Ik stel voor dat wij alsdan persoonlijk overleg plegen om te bekijken in hoeverre een oplossing ten aanzien van de geschilpunten tot de mogelijkheid behoort. Uiteraard wil ik wel op korte termijn een vaststellingsovereenkomst toezenden. Uitgaande van een medeschuld van 50% inzake A en 75% inzake B. Cliënte staat een minnelijke regeling voor en het ligt niet in haar bedoeling enige niet-noodzakelijke vertraging te doen ontstaan.’

Anders dan mr. Y is de raad op grond van het vorenstaande van oordeel dat deze brief niet de inhoud van tussen partijen gevoerde schikkingen weergeeft als bedoeld in gedragsregel 13. Door uit deze brief in de conclusie van repliek te citeren, zoals mr. X – zonder toestemming van mr. Y – heeft gedaan heeft hij gedragsregel 13 niet overtreden.

Aan de orde is vervolgens de vraag of mr. X door de gewraakte passage in de conclusie van repliek te citeren, zoals hij heeft gedaan, gedragsregel 12 heeft overtreden. Hier doet zich het geval voor, dat naar het oordeel van mr. X het belang van haar cliënten bepaaldelijk vorderde, dat een beroep zou worden gedaan op de bewuste mededeling van mr. Y aan mr. W. Hij heeft zijn oordeel door de deken laten toetsen en diens advies daarover ingewonnen. De deken oordeelde blijkens zijn schriftelijk advies aan mr. X en mr. Y, dat het belang van de cliënten van mr. X bepaaldelijk (overlegging? – bew.) vordert en – nu deze mededeling feitelijk van aard is – dat op die mededeling in rechte een beroep mag worden gedaan. De raad oordeelt dat het advies van de deken niet onbegrijpelijk is. Dit brengt mee, dat mr. X door de bewuste passage in de conclusie van repliek op te nemen niet in strijd met gedragsregel 12 heeft gehandeld.

De volgende vraag is of mr. X de gedragsregels heeft overtreden door in de conclusie van repliek te citeren: *‘Gelet op vorenstaande bedragen zou de rentevergoeding f 12.500 moeten bedragen.’* Dit citaat is genomen uit de brief d.d. 2 oktober 1996 van mr. Y aan mr. Z als antwoord op diens schriftelijk voorstel van 16 augustus 1996 met betrekking tot het smartengeld, materiële schade en rente. Mr. Y eindigt deze brief als volgt:

‘Gelet op het vorenstaande kom ik aan een totaalbedrag van f 56.000, waarop in mindering strekt het reeds betaalde voorschot ad f 10.000, zodat er nog een slotuitkering zal moeten plaatsvinden van f 46.000. Cliënte is bereid de zaak ter finale kwijting af te wikkelen tegen een dergelijk bedrag.’

Naar het oordeel van de raad houdt deze brief onbetwistbaar schikkingsonderhandelingen in. De raad is op grond hiervan van oordeel, dat mr. X met genoemd citaat over de rentevergoeding mededeling aan de rechter heeft gedaan omtrent de inhoud van tussen mr. Y en mr. Z gevoerde schikkingsonderhandelingen. Hij heeft hiermee gedragsregel 13 overtreden. Mr. X heeft nog aangevoerd, dat zijn cliënten ingevolge art. 6 EVRM, dat de toegang tot de rechter waarborgt, het recht hebben om het geschil aan de rechter voor te leggen op basis van het feitenmateriaal, waaronder begrepen de naar het oordeel van mr. X in de brieven van mr. Y uitgesproken erkenning, dat de wettelijke rente voor vergoeding in aanmerking komt. De raad is van oordeel dat een beroep op art. 6 EVRM niet opgaat alleen al op grond van het feit dat het uit de brief d.d. 2 oktober 1996 genomen citaat geen feitenmateriaal vormt, maar hoogstens bewijsmateriaal voor de stelling, dat klaagster sub 2 de aanspraak op wettelijke rente zou hebben erkend. Gedragsregel 13 belet niet de toegang tot de rechter, maar beperkt onder omstandigheden het gebruik van (op bepaalde wijze verkregen) bewijsmateriaal. Dit levert geen strijd op met art. 6 EVRM.

De Raad zal aan mr. X geen maatregel opleggen, nu mr. X blijkt heeft gegeven te hebben gehandeld met de nodige voorzichtigheid. Hij heeft zich tot de deken gewend voor advies en diens advies opgevolgd. Dit neemt echter niet de eigen verantwoordelijkheid van mr. X weg.

Volgt

Gegroundverklaring van de klacht in zoverre mr. X in de conclusie van repliek aan de rechter heeft medegedeeld dat mr. Y aan mr. Z bij wijze van voorstel heeft geschreven: ‘Gelet op vorenstaande bedragen zou de rentevergoeding f 12.500 moeten bedragen.’, zonder oplegging van een maatregel.

IN EIGEN ZAAK

Hof van Discipline nr. 3391, 26 oktober 2001

(mrs. Peeperkorn, Hulleman, Goslings, Boumans en Paulussen)

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch, 19 maart 2001

(mrs. Koster-Vaags, Van Boxsel, Peeters, Goumans en Martens)

Het optreden als advocaat in eigen zaak.

- *Advocatenwet artikel 46 (2.1 Wat in het algemeen niet betaamt; 3.3.1 Grievende uitlatingen)*
- *Gedragsregel 1, 31*

Feiten

Mr. X en klaagster hebben gedurende 25 jaar als partners samengeleefd. Uit hun relatie is een kind geboren. In het kader van de beëindiging van de relatie tussen mr. X en klaagster zijn tussen partijen een vijftal procedures gevoerd, waarbij mr. X als advocaat en procureur voor zichzelf optrad. Klaagster verwijt mr. X dat hij nodeloos heeft geprobeerd de procesgang te vertragen en dat zijn gedrag strijdig was met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt, met name doordat mr. X geen scheiding wist aan te brengen in zijn rol van ex-partner van klaagster en zijn rol

van advocaat van zichzelf. Ook in correspondentie van mr. X naar klaagster respectievelijk de advocaat van klaagster overschreed mr. X de betaalmelijkheidsnorm.

Overwegingen raad

De klacht heeft gedeeltelijk het karakter van een klacht betreffende het optreden van de advocaat van de tegenpartij, zij het dat de tegenpartij in dit geval tegelijkertijd zijn eigen advocaat was. Bij de beoordeling van een klacht tegen het optreden van de advocaat van de tegenpartij hanteert de raad als uitgangspunt dat aan die advocaat een grote mate van vrijheid toekomt om de belangen van zijn cliënt te behartigen op een wijze die hem passend voorkomt. Deze vrijheid mag niet ten gunste van de tegenpartij worden beknot, tenzij diens belangen nodeloos en op ontoelaatbare wijze worden geschaad.

De raad stelt tevens voorop dat in een procedure, vooral in echtscheidingsprocedures of andere daaraan verwante of daarop gelijkende familierechtelijke procedures, de emoties tussen partijen hoog kunnen oplopen en dat een verwoord standpunt van de ene partij de andere partij in dat geval onaangenaam kan treffen, hetgeen dan weer reacties van die andere partij oproept. Dat is te betreuren, maar rechtvaardigt veelal op zich niet de conclusie tot tuchtrechtelijk verwijtbaar optreden van de advocaat.

Bij de beoordeling van de onderhavige klacht moet geconstateerd worden dat klaagster gelijk heeft waar zij stelt dat mr. X zijn rol als tegenpartij en zijn rol als advocaat slechts gedeeltelijk wist te scheiden en zich in correspondentie met de advocaat van klaagster en in processtukken vaak te buiten ging aan onnodig emotionele betogen. Juist de advocaat dient een zekere zakelijkheid en abstractie te betrachten. Zijn rol dient zich in beginsel te beperken tot het behandelen van en, voorzover nodig, het voorleggen aan de rechter van de gerezen rechtsvragen. Gebruikmaking van hoofdzakelijk emotionele argumenten dient hij zoveel mogelijk te vermijden. Het is evident dat mr. X in dat opzicht geen goede balans heeft kunnen vinden. Hij handelde onverstandig, en naar het oordeel van de raad ook afkeurenswaardig, door als advocaat voor zichzelf op te gaan treden en vervolgens daarmee lange tijd door te gaan, ook nog na bijvoorbeeld de verstandige vingerwijzing van de rechtbankpresident om een raadsman voor zichzelf te zoeken.

Hier tegenover staat dat voor advocaten geen verbod geldt om voor zichzelf op te treden. De raad ziet daarom per saldo geen reden om de handelwijze van mr. X aan een ander criterium te toetsen dan gebruikelijk.

Aan de hand van de in het geding gebrachte correspondentie en processtukken is de raad van oordeel dat de procesvoering en de toonzetting daarvan niet danig verschillen met veel andere echtscheidingsprocedures. Niet is komen vast te staan dat mr. X tuchtrechtelijk verwijtbaar de belangen van zijn wederpartij nodeloos heeft geschaad dan wel zich onnodig grievend heeft uitgelaten. Van een bewuste en tuchtrechtelijk ontoelaatbare poging van mr. X om de rechtsgang te dwarsbomen of te vertragen kan evenmin worden gesproken.

Volgt

Ongegrondverklaring van de klacht.

Overwegingen hof

Ook al kan klaagster toegegeven worden dat het (op zijn minst genomen) ongelukkig te noemen valt dat mr. X ervoor heeft gekozen – en nog steeds kiest – om voor zichzelf als advocaat op te treden in de diverse tussen partijen aanhangige procedures (alle verband houdende met het uiteengaan van partijen na een langdurige periode van samenleving) mét de raad het hof van oordeel is dat mr. X daarvan in tuchtrechtelijke zin geen verwijt kan worden gemaakt. Ook met betrekking tot de wijze waarop mr. X die procedures als advocaat van zichzelf voert kan niet gezegd worden dat tuchtrechtelijke normen worden overtreden. Dat een terughoudender en minder op de spits drijvende opstelling mr. X gepast zou hebben en zou passen maakt dit niet anders. Het hof onderschrijft in dit verband de constatering van de raad dat de uit de overgelegde correspondentie en processtukken blijkende procesvoering en toonzetting, waarvan mr. X zich bedient, niet wezenlijk verschilt van die in veel echtscheidings- of daarmee vergelijkbare procedures. Tegen die achtergrond is het hof het met de raad eens dat niet geoordeeld kan worden dat mr. X door zijn handelwijze de belangen van klaagster nodeloos heeft geschaad dan wel zich op een zodanige wijze (in procedures en/of correspondentie) over klaagster heeft uitgelaten of zich tegenover klaagster heeft opgesteld dat hij daarmee buiten de voor hem – als (advocaat van de) tegenpartij van klaagster – geldende vrijheidsgrenzen is getreden.

Volgt

Bekrachtiging van de beslissing van de Raad van Discipline.

GRIEVENDE KWALIFICATIES

Hof van Discipline, 26 oktober 2001, nr. 3132

(mrs. Fransen, Byvanck, Hooykaas, Van Loo en Paulussen)

Raad van Discipline te Leeuwarden, 4 februari 2000

(mrs. Van Riessen, Van Hartingsveld, Nieuwenhuis-Oosterhof, Vogelsang en Winkel)

De door een advocaat jegens de wederpartij gebezigde kwalificaties ‘list en bedrog’, ‘meester in het manipuleren’ en ‘belazeren’ moeten – ook in de huidige tijd – als grievend worden beschouwd.

- *Advocatenwet artikel 46 (3.1 vrijheid van handelen; 3.3.1 grievende uitlatingen)*
- *Gedragsregel 31*

Feiten

Mr. X heeft als advocaat van A (eiser) in een procedure tegen klagers (gedaagden) bij conclusie van repliek gesteld: ‘*door list en bedrog hebben gedaagden bewerkstelligd dat A – ondanks al zijn inspanningen en financiële steun, nu met lege handen staat. (...) Gedaagden zijn meesters in het manipuleren van feiten en het terugkomen op gemaakte afspraken (...). Dat een vriend of bekende iemand op deze wijze kan belazeren, bevreedt en maakt de zaak voor A nog moeilijker te verkroppen.*’

Overwegingen raad

Een advocaat heeft een ruime mate van vrijheid om de belangen van zijn cliënt te behartigen op de wijze als hem in overleg met cliënt goeddukt. Deze vrijheid vindt echter haar beperkingen hierin, dat de advocaat zich ten processe niet onnodig grievend mag uitlaten over de wederpartij van zijn cliënt. Door in de conclusie van repliek te stellen dat klagers met list en bedrog hebben bereikt, dat zijn cliënt met lege handen kwam te staan, zonder feiten en omstandigheden aan te voeren waaruit de door klagers aangewende list en bedrog zou kunnen blijken, door zonder enig voorbehoud te stellen, dat klagers ‘meesters zijn in het manipuleren van feiten en het terugkomen op gemaakte afspraken en uitspraken’, en tot slot door zonder meer te stellen dat zijn cliënt belazerd werd, heeft mr. X de grenzen van de hem in het kader van een juiste behartiging van de belangen van zijn cliënt toekomstige vrijheid overschreden.

Volgt

Gegrondbevinding van de klacht met oplegging van de maatregel van enkele waarschuwing.

Overwegingen hof

De door een advocaat jegens de wederpartij gebezigde kwalificaties ‘*list en bedrog, meesters in het manipuleren*’ en ‘*belazeren*’ moeten – ook in de huidige tijd – als grievend worden beschouwd. Mr. X heeft in zijn conclusie geen feiten of omstandigheden gesteld, die de door hem bezigde kwalificaties rechtvaardigen. Aldus zijn deze kwalificaties onvoldoende onderbouwd. Mr. X had in de conclusie van repliek de door hem genoemde feiten kunnen stellen en zijn stellingen van juridische aard kunnen poneren zonder toevoeging van deze, niet door de gestelde feiten gedragen, kwalificaties. De kwalificaties waren derhalve niet noodzakelijk voor een adequate behartiging van de belangen van zijn cliënt. Mr. X heeft in hoger beroep aangevoerd, dat hij de kwalificaties heeft gebezigd om de gevoelens van zijn cliënt aan de rechtbank over te brengen. Uit de desbetreffende passages en hun context is echter niet kenbaar dat mr. X met het bezigen van de kwalificaties aan de rechtbank slechts duidelijk heeft willen maken, welke gevoelens zijn cliënt jegens de wederpartij had. Behalve de twaalf laatste woorden laten de passages zich slechts lezen als passages waarin mr. X (ook) zijn eigen oordeel over de handelwijze en houding van de wederpartij heeft neergelegd. Mr. X heeft niet gehandeld zoals een behoorlijk advocaat betaamt. De raad heeft mitsdien terecht de klacht gegrond geoordeeld.

Ter zitting is gebleken dat mr. X de gewraakte uitlatingen in de conclusie heeft opgenomen nadat een kantoorgenoot die kort tevoren nog zijn patroon was, hem had geadviseerd de emotionele kant voor het voetlicht te brengen. Dit in aanmerking genomen en gelet op de overige omstandigheden van het geval, ziet het hof aanleiding om aan mr. X geen maatregel op te leggen.

Volgt

Vernietiging van de beslissing van de raad voorzover daarbij aan mr. X de maatregel van enkele waarschuwing is opgelegd met bekrachtiging van de beslissing voor het overige. ●